

Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 1.11 2025 alkaen

Pevamltk 27.10.2025 § 103
4952/05.21.00/2024

Valmistelija(t)	Sanna Suomi, vammaisten avopalveluiden palveluysikköjohtaja, sanna.suomi@pshyvinvointialue.fi, puh. 040 830 4340, Seija Kärkkäinen, vammaispalveluiden palvelualuejohtaja, seija.karkkainen1@pshyvinvointialue, puh. 040 747 0506
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaisen vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeen 1.11.2025 alkaen.
Ennakkovaikutusten arviointi	Yhdenmukaistaa toimintatapoja palveluiden järjestämisessä. Lainsäädännön muutosten huomioiminen.
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 41, kohta 10 lautakunnan erityistehtävät
Liitteet ja oheisaineisto	Esityslistan liitteenä: - Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 1.11.2025 alkaen Esityslistan oheisaineistona: - Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje muutosversiolla (ei julkinen)
Valmistelu	Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen päivitetty soveltamisohje on ollut hyväksyttävänä perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnassa 19.5.2025. Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan päätöksestä, Pevamltk 19.05.2025 § 52, on saapunut 30.5.2025 oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimuksen mukaan määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeessa on lukuisia epätarkkuuksia ja lain hengen vastaisuuksia, jotka tulee korjata ennen niiden viemistä käytäntöön.

Lisäksi soveltamisohjeen laadinnassa ei ole kuultu käyttäjäryhmiä eikä vammaisia henkilöitä. Heidän etujaan ajavia järjestöjä ei ole otettu mukaan soveltamisohjeiden valmisteluun eikä heiltä ole pyydetty niihin kommentteja.

Oikaisuvaatimuksen liitteenä on toimitettu järjestöjen huomioita määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeesta, jotka on huomioitu soveltamisohjeen päivityksessä. Määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje on esitelty vammaisneuvoston 26.8.2025 kokouksessa, jonka jälkeen vammaisneuvostolla on ollut mahdollisuus esittää siitä huomioita. Vammaisneuvoston 4.9.2025 toimittamat kirjalliset kommentit on myös otettu huomioon soveltamisohjetta päivitettäessä.

1.1.2025 voimaan tulleessa vammaispalvelulaissa subjektiivisten oikeuden piiriin kuuluvien palveluiden määrä on lisääntynyt ja määrärahasidonnaisia palveluja on entiseen lainsäädäntöön (380/1987) nähden vähemmän. Tämän vuoksi määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjetta on tullut päivittää voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi.

Vammaispalvelulaissa (675/2023) palvelut ja tukitoimet on jaettu kahteen ryhmään, ns. subjektiivisiin oikeuden piiriin kuuluviin sekä harkinnanvaraisiin, määrärahasidottuihin muihin palveluihin ja tukitoimiin. Subjektiivisten palveluiden osalta hyvinvointialueella on erityinen, sitova järjestämisvelvollisuus. Määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin hyvinvointialueella ei ole erityistä järjestämisvelvollisuutta, vaan niitä myönnetään varattujen määrärahojen puitteissa.

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vammaisille henkilöille:

- 1) valmennusta;
- 2) henkilökohtaista apua;
- 3) erityistä osallisuuden tukea;
- 4) tuettua päätöksentekoa;
- 5) vaativaa moniammatillista tukea;
- 6) asumisen tukea;
- 7) lapsen asumisen tukea;
- 8) tukea esteettömään asumiseen;
- 9) lyhytaikaista huolenpitoa;
- 10) päivätoimintaa;
- 11) kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa;
- 12) liikkumisen tukea; ja
- 13) taloudellista tukea hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle.

Hyvinvointialue voi määrärahojen puitteissa järjestää osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön läheisille valmennusta vammaisen henkilön valmennukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, järjestää vammaiselle henkilölle taloudellista tukea (autoon liittyvät apuvälineet ja autoavustus, teknisten ratkaisujen ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset) sekä muuta lain toteuttamiseksi tarvittavia palveluita ja tukitoimia (korvaus ylimääräisiin vaatekustannuksiin ja erityisravintovalmisteisiin).

Määrärahasidonnaisten palvelujen myöntämisperusteiden tarkoituksena on ohjata ja yhdenmukaistaa päätöksentekoa sekä määrärajojen kohdennusta. Määrärahasidonnaisia palveluja myönnettäessä on huomioitava hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Palveluiden myöntäminen tulee perustua asiakkaan yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin. Soveltamisohje täydentää lainsäädäntöä ja hallituksen esitystä lain valmistelussa. Tämän vuoksi soveltamisohjeeseen ei ole kirjattu lain pykälää erikseen.

Pohjois-Savon hyvinvointialue kohdentaa määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet kaikkein heikoimmassa asemassa oleville asiakkaille (esimerkiksi vaikeimmin vammaisille henkilöille). Määrärahoja kohdennetaan myös niihin välttämättömiin päivittäisiin toimiin, jotka edesauttavat vammaisen henkilön omatoimista suoriutumista ja selviytymistä päivittäisistä toimista kotona, työelämässä tai opinnoissa ja vähentävät huomattavasti muiden palveluiden tarvetta. Määrärahasidonnaisia palveluja arvioitaessa huomioidaan myös asiakkaan palvelukokonaisuus.

Pevamltk 19.05.2025 § 52

Valmistelija(t)	Sanna Suomi, vammaisten avopalveluiden palveluysikköjohtaja, sanna.suomi@pshyvinvointialue.fi, puh. 040 8304340, Seija Kärkkäinen, vammaispalveluiden palvelualuejohtaja, seija.karkkainen1@pshyvinvointialue, puh. 040 747 0506
-----------------	--

Päätös	Liitteeseen: Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 19.5.2025 alkaen tehdään seuraavat tekniset korjaukset:
--------	--

- kohta 2.2 kolmas lause, poistetaan sana tulli
- kohta 3, poistetaan viittaukset vammaispalvelulakiin

Päätösehdotus hyväksyttiin yllä olevilla korjauksilla.

Esittelijä	perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaisen vammaisten määrärahasidonnaisten palveluiden soveltamisohjeen 19.5.2025 alkaen.
Ennakkovaikutusten arviointi	Yhdenmukaistaa toimintatapoja palveluiden järjestämisessä. Lainsäädännön muutosten huomioiminen.
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 41, kohta 10 lautakunnan erityistehtävät
Liitteet ja oheisaineisto	

Esityslistan oheisaineistona:

- Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 19.5.2025 alkaen
- Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje muutosversiolla (ei julkinen)

Valmistelu	Vammaispalvelulaissa (675/2023) palvelut ja tukitoimet on jaettu kahteen ryhmään, ns. subjektiivisin oikeuden piiriin kuuluviin sekä harkinnanvaraisiin, määrärahasidottuihin muihin palveluihin ja tukitoimiin. Subjektiivisten palveluiden osalta hyvinvointialueella on erityinen, sitova järjestämisvelvollisuus. Määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin hyvinvointialueella ei ole erityistä järjestämisvelvollisuutta, vaan niitä myönnetään varattujen määrärahojen puitteissa. Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje on hyväksytty (Pevamltk 21.10.2024 §92) 1.11.2025 alkaen. 1.1.2025 voimaan tullessa vammaispalvelulaissa subjektiivisten oikeuden piiriin kuuluvien palveluiden määrä on lisääntynyt ja määrärahasidonnaisia palveluja on entiseen lainsäädäntöön (380/1987) nähden vähemmän. Tämän vuoksi määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjetta on tullut päivittää voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi. Vammaispalvelulain (675/2023) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vammaisille henkilöille: 1) valmennusta;
------------	---

- 2) henkilökohtaista apua;
- 3) erityistä osallisuuden tukea;
- 4) tuettua päätöksentekoa;
- 5) vaativaa moniammatillista tukea;
- 6) asumisen tukea;
- 7) lapsen asumisen tukea;
- 8) tukea esteettömään asumiseen;
- 9) lyhytaikaista huolenpitoa;
- 10) päivätoimintaa;
- 11) kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa;
- 12) liikkumisen tukea; ja
- 13) taloudellista tukea hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle.

Hyvinvointialue voi määrärahojen puitteissa järjestää osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön läheisille valmennusta vammaisen henkilön valmennukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, järjestää vammaiselle henkilölle taloudellista tukea (autoon liittyvät apuvälineet ja autoavustus, teknisten ratkaisujen ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset) sekä muuta lain toteuttamiseksi tarvittavia palveluita ja tukitoimia (korvaus ylimääräisiin vaatekustannuksiin ja erityisravintovalmisteisiin).

Määrärahasidonnaisten palvelujen myöntämisperusteiden tarkoituksena on ohjata ja yhdenmukaistaa päätöksentekoa sekä määrärajojen kohdennusta. Määrärahasidonnaisia palveluja myönnettäessä on huomioitava hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Palveluiden myöntäminen tulee perustua asiakkaan yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin.

Pohjois-Savon hyvinvointialue kohdentaa määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet kaikkein heikoimmassa asemassa oleville asiakkaille (esimerkiksi vaikeimmin vammaisille henkilöille). Määrärahoja kohdennetaan myös niihin välttämättömiin päivittäisiin toimiin, jotka edesauttavat vammaisen henkilön omatoimista suoriutumista ja selviytymistä päivittäisistä toimista kotona, työelämässä tai opinnoissa ja vähentävät huomattavasti muiden palveluiden tarvetta. Määrärahasidonnaisia palveluja arvioitaessa huomioidaan myös asiakkaan palvelukokonaisuus.

